

28 ianuarie 2016

Dj-B nr. 29

AVIZ

**la proiectul de lege
pentru modificarea Legii cu privire la avocatură
(n.525 din 30.12.2015)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.780-XI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, și expune următoarele.

Evaluarea generală

1. Proiectul legii pentru modificarea Legii cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați. Acest fapt corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Scopul proiectului respectiv este legalizarea scutirii avocaților de obligația de a purta robă în fața instanței de judecată până la crearea condițiilor necesare, și anume organizarea în instanțe a unor spații special amenajate pentru îmbrăcarea și dezbrăcarea robei, depozitarea și păstrarea hainelor și lucrurilor personale ale avocaților.

3. Luând în considerație faptul, că prezentul proiect de lege ar putea avea drept rezultat motivarea ulterioară a neexecutării de către avocați a obligației de purtare a robei în instanțe, considerăm necesară examinarea proiectului de lege dat prin prisma prevederilor legislației în vigoare, inclusiv ale Legii nr.514/06.07.1995 privind organizarea judecătorească.

4. Considerăm important de a avea în vedere faptul, că conform cerințelor art.21 din Legea privind actele legislative nr.780/2001, proiectul de lege dat urmează a fi supus avizării și consultării publice obligatorii.

Considerațiuni de drept

5. Proiectul prezentat de autori are unele deficiențe privind neconformitatea rigorilor de tehnică legislativă.

Astfel, contrar prevederilor art.25 alin.(5) al Legii 780/2001 care stipulează că ”în titlu se indică numărul actului legislativ din anul în care a fost adoptat definitiv”, proiectul dat nu conține mențiunile respective.

De asemenea, nu este respectată norma legală stipulată în art.36 alin.(3) al Legii susmenționate, care prevede expres, că ”dacă se modifică sau se completează un singur articol dintr-un singur act legislativ, în titlul actului de modificare sau completare se face referire expresă la articolul modificat sau completat și la actul respectiv.

În acelaș șir se înscrie și necorespunderea normelor tehnicii legislative dat fiind faptul, că Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002 a fost republicată în temeiul alin. (7) art. V al Legii nr. 102 din 28 mai 2010, aspect care urma să fie indicat în textul introductiv al articolului unic propus de autorii proiectului.

6. Referitor la esența sensului proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, prezentat de autori.

Este de menționat, că avocatura este un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale – Legea cu privire la avocatură 1260/19.07.2002, iar profesia de avocat este exercitată de un corp profesional selectat, care funcționează după reguli stabilite de lege și conform statutului respectiv al profesiei de avocat - statutul nr.302, care a fost adoptat de Uniunea Avocaților din Moldova la 08.04.2011.

Conform Cartei principiilor fundamentale ale avocatului european (Carta CCBE), există 10 astfel de principii fundamentale ale activității avocaților: independența și libertatea de a apăra și consilia; secretul profesional; evitarea conflictelor de interese; demnitatea, onoarea și probitatea; loialitatea față de client; tratamentul echitabil al clientului în ceea ce privește onorariul; competență profesională; respectarea colegilor de breaslă; respectul față de supremația legii și buna administrare a justiției; și autoreglementarea profesiei. Principiile date, fac temelia normelor deontologice ale avocatului și în Republica Moldova, unde aceste reguli au fost incorporate în Codul deontologic al avocaților din Moldova, regăsindu-se și în legislația Republicii Moldova, unde încălcarea acestora de către avocați constituie abatere disciplinară (art.56 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură 1260/19.07.2002).

Este de menționat că printre principiile fundamentale ale activității avocaților, cum s-a menționat mai sus, este și respectul față de supremația legii. Deaceia, avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședințelor de judecată; să pledeze cu demnitate, fiind obligat să poarte robă în fața instanțelor judecătorești, reprezentînd atât clientul, dar și profesia, fapt ce impune această ținută (art. 57 alin.(2) și art.63 al Statutului profesiei nr.302 din 08.04.2011).

Așadar, astăzi exercitarea avocaturii se desfășoară într-un cadru organizat legal, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare este asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor instituții organizatorice unitare, printre care se include și instituția ținutei vestimentare obligatorie pentru avocați – robei, care necesită a fi purtată în fața

tuturor instanțelor judecătorești, roba fiind un simbol (face diferență între participanți la proces), impunând respect justițiabililor, reflectând însemne specifice profesiei, dar și indicând prin sine domeniul specific de activitate în justiție, având în vedere că purtarea robei nu este un drept facultativ, obligativitatea purtării ei fiind instituită prin prevederile exprese ale legii. De aceea, portul acestui accesoriu (robei) în instanța de judecată - reprezintă însemnul și demnitatea profesiei de avocat. Purtarea robelor de magistrați în momentul în care se află în plin exercițiul profesiei, este și o normă de drept modernă, confirmată de prezența în majoritatea statelor lumii¹.

Astfel, încă la 1 ianuarie 2011, au intrat în vigoare modificările la Legea cu privire la avocatură, potrivit cărora avocații sunt obligați să poarte robe. Modelul propriu-zis al robei a fost aprobat de către Consiliul Uniunii Avocaților, și actualmente, avocatul este obligat să se prezinte la ședințele de judecată în ținută vestimentară ce corespunde normelor legislației în vigoare, dar și precum s-a menționat, conform prevederilor Codului deontologic al avocatului².

Având în vedere că portul robei de avocați reprezintă respect față de instanță, avocații care "uită" să își pună roba conform art.62 din Legea nr.1260/19.07.2002 cu privire la avocatură la momentul în care intră în ședințele de judecată, riscă sancționare conform art.57 alin.(1) lit.c) și art.59 alin. (1) ale Legii date care stipulează expres că "*Avocații răspund disciplinar pentru acțiunile prin care se încalcă prevederile Legii, ale normelor Codului deontologic al avocatului, ale prezentului Statut și prevederile altor acte normative ce reglementează activitatea avocaturii*". Urmare reglementărilor exprese susmenționate, ne portul robei în instanțele de judecată poate fi sancționată prin excludere din proces sau cu avertizare, mustrare și/sau amendă de la 1.000 la 3.000 de lei. Și astfel de sancționări au loc permanent, în special în Curțile de Apel³, fapte care au condus în decembrie anul 2015 la depunerea de către avocați a unor petiții în adresa Ministerului Justiției, Curții Supreme de Justiției și Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea solicitării asigurării în instanțe a locurilor special amenajate pentru îmbrăcarea și dezbrăcarea robei.⁴

7. Este de menționat faptul, că nota informativă la proiectul de lege sus-nominalizat indică că proiectul de lege dat nu necesită cheltuieli bugetare suplimentare. Tinând cont de faptul, că amenajarea în instanțele judecătorești a spațiilor speciale pentru îmbrăcarea și dezbrăcarea robei, depozitarea și păstrarea

¹ Robe d'avocat https://fr.wikipedia.org/wiki/Robe_d%27avocat, https://en.wikipedia.org/wiki/Court_dress, <https://en.wikipedia.org/wiki/Barrister>, Why do barristers wear robes? http://archive.nswbar.asn.au/docs/about/what_is_gowns.pdf, <http://www.birchs.co.za/filter/robes/legal>, From of dresses or robes to be worn by advocates http://www.keralalawyer.com/bar_council/dresscode_for_lawyers.php#_Vp9KnPmLSUk, Legal Advocate Robe & Supplies <https://www.facebook.com/Legal-Advocate-Robe-Supplies-854798941241624/> The Judge's Mantle and the Advocate's Robe <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199687442.001.0001/acprof-9780199687442> ..., Study on the legal profession in France http://www.nos.ien.ro/bitstream/handle/123456789/107/DumitrescuB_If.pdf?sequence=1&isAllowed=y

² Codul deontologic al avocaților Varoului din Republica Moldova (Adoptat de Congresul Avocaților din 20 decembrie 2002, cu modificările și completările <http://www.avocatul.md/files/documents/80.pdf>

³ Decizia Curții Supreme de Justiție din 28 mai 2014, Dosarul nr. 1r-6/14. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=2165

⁴ Avocații din R.Moldova nu mai vor să poarte robe în instanțe: Este o injustiție. <http://www.politik.md/articles/social/avocatii-din-moldova-nu-mai-vor-sa-poarte-robe-in-instante-este-o-injustitie/35266/> Deranjați de robă în instanță. <http://www.evzmd.md/actualitate/justitie/269-justitie/3820-deranjați-de-roba-in-instanta-avocatii-vor-sa-se-deosebeasca-vestimentar-de-magistrati.html>

hainelor și lucrurilor personale ale avocaților necesită cheltuieli suplimentare, considerăm că proiectul de lege dat pune în fața Legiuitorului dilema: de a asigura financiar realizarea procesului de înfăptuire a justiției în instanțele judecătorești din Republica Moldova conform rigorilor europene moderne la capitolul asigurării portului vestimentației avocaților sau crearea unor excepții legislative referitoare la portul lor vestimentar.

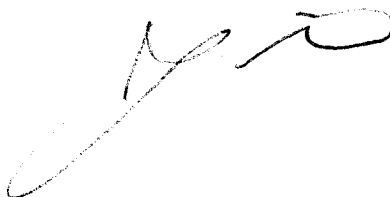
Sub aspectul elucidat menționăm, că art.22 alin.(1) al Legii nr.514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească stabilește, că *"Mijloacele financiare necesare bunei funcționări a instanțelor judecătorești sânt aprobate de Parlament, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, și sânt incluse la bugetul de stat. Aceste mijloace nu pot fi micșorate fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii și se alocă în mod regulat."* De aceea, propunerea autorilor poate fi considerată inoportună, în special având în vedere faptul, că în conformitate cu art.III titlul IV al Legii sus-menționate, asigurarea tehnico-materială și financiară a instanțelor judecătorești este pusă în sarcina Guvernului, care la propunerea Ministerului Justiției, asigură finanțarea și înzestrarea judecătorilor cu localuri, mobilă, tehnică, mijloace de transport, și cu alte dotări și resurse.

8. Actualmente, putem constata, că problema avocaților nu constă în robă, dar în lipsa condițiilor din instanțele de judecată în vederea îmbrăcării și dezbrăcării ei. Și dat fiind faptul, că în conformitate cu prevederile art.65 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură 1260/19.07.2002, care stipulează expres că "statul garantează avocaților posibilitatea de exercitare a profesiei și contribuie la crearea de condiții favorabile în acest scop", putem deduce considerațiunea, că obligațiunea de a oferi avocaților spații special amenajate pentru îmbrăcarea și dezbrăcarea robei, depozitarea și păstrarea hainelor și lucrurilor personale, aparține în totalmente instanțelor de judecată. De aceea, expunem considerațiunea că legislația din domeniu nu trebuie dezvoltată în direcția formării unor excepții de comportament, care pot deveni reguli anacronisme de port vestimentar, devenind încă o frână normativă în calea reformării justiției din Republica Moldova.

Astfel, urmare celor sus expuse, considerăm că redacția reproabilă și binevenită a articolului 62 alin.(1) a Legii cu privire la avocatură 1260/19.07.2002, ținându-se cont de Recomandarea Nr.(2000)21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind libertatea de exercitare a profesiei de avocat care stabilește principiile de exercitare a profesiei într-un stat de drept, ar urma să fie următoarea - *"(1) Avocatul are obligația să poarte robă în fata tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile Legii. Instanța de judecată asigură avocaților spațiul special amenajat pentru îmbrăcarea și dezbrăcarea robei, depozitarea și păstrarea hainelor și lucrurilor personale ale acestora."*

În concluzie, subliniind rolul fundamental pe care îl au avocații în asigurarea protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale și aspirând spre crearea unui sistem echitabil de administrare a justiției, care să garanteze independența avocaților în exercitarea profesiei fără restricții nejustificate și fără a face obiectul unor influențe, sugestii, presiuni, amenințări sau imixtiuni, și urmare celor relatate

mai sus, în special în contextul faptului expus în pct.7 din prezentul aviz, în conformitate cu prevederile art.55 a Regulamentului Parlamentului RM adoptat prin Legea nr.797/1996, **propunem autorilor reevaluarea promovării proiectului de lege dat, în conformitate cu considerațiunile sus menționate, și nu în ultimul rând perfectat conform cerințelor prevederilor Legii nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.**

Ion CREANGĂ
Șef Direcție